

Het recept voor geslaagde burgerparticipatie: ruimte geven, gecombineerd met een snuf tolerantie en humor

De burger als doener in plaats van meeprater

Burgerparticipatie is een van die containerbegrippen die alles en tegelijk niets betekenen. Oorspronkelijk hield burgerparticipatie in dat de burger optreedt als coproductent. De gemeente Arnhem wil een paar stappen verder gaan. Maar hoe gaat dat nu in de praktijk? Hoofdredacteur Hein van Iersel op verkenningstocht in de Arnhemse wijk St. Marten.

Auteur: Hein van Iersel

4 min. leestijd

ACTUEEL

Barbara Peters

Harro Verhoeven, CROW

Op 26 november organiseert het CROW het Nationaal Congres Beheer Openbare Ruimte, met Arnhem als gastgemeente. In Arnhem draait momenteel het project *Van Wijken Weten*. Het idee achter dit programma is dat de gemeente een speciaal 'team leefomgeving' heeft opgericht, dat actief de wijken ingaat en vanuit de 24 wijken die Arnhem telt het beheer gaat organiseren. Volgens de website van Arnhem houdt *Van Wijken Weten* ook nadrukkelijk in dat de overheid een stapje terug doet als burgers het zelf kunnen.

De rondgang door de wijk St. Marten in Arnhem werd gemaakt door:

- Barbara Peters, wijkbewoner
- Vivienne van Santen, stadsdeelmanager gemeente Arnhem
- René Palland, uitvoerder Van der Weerd Grafhorst bv
- Harro Verhoeven, projectmanager Crow
- Hein van Iersel, hoofdredacteur Stad + Groen

Voor iemand die niet uit Arnhem komt klinkt St. Marten redelijk onbekend, maar als ik het adres intyp op mijn navigatie, blijkt de wijk direct tegen Klarendal aan te liggen; dat klinkt meteen al een stuk bekender, of moet ik zeggen: beruchter. Klarendal was ongeveer tien jaar geleden vaak in het nieuws door opstootjes, drugscriminaliteit en prostitutie. Stadsdeelmanager Vivienne van Santen wijst me de panden aan die ooit in gebruik waren als drugspand en die een aantal jaren geleden nog dichtgespijkerd waren. Veel van die panden zijn op de markt gekomen als kluspand; ze staan bijna symbool voor de wedergeboorte van de wijk. In

de korte tijd is St. Marten omgetoverd van een probleemwijk tot een bloeiende en hippe wijk. Van Sante laat me de bevolkingsopbouw van de wijk zien. Wat blijkt: de voormalige probleemwijk is inmiddels witter, jonger en rijker dan gemiddeld in Arnhem. Dat vertaalt zich ook in het opvallend lage aantal te koop-bordjes die wij op onze wandeling door de wijk tegenkomen. Het gaat dus goed in St. Marten en waarschijnlijk is dat mede de reden dat Arnhem deze wijk als voorbeeld heeft gekozen. Van Santen is overigens eerlijk genoeg om dat meteen toe te geven. 'Wij hebben in Arnhem vele honderden burgerinitiatieven of bewonersinitiatie-

Dit speeltuintje is nu even gesloten, omdat het pas gezaaide gras moet aanslaan.

Vivienne van Santen, stadsdeelmanager gemeente Arnhem.

René Palland, uitvoerder Van der Weerd Grafhorst bv

ven zoals dat in Arnhem heet, variërend van heel groot tot heel klein. En in sommige wijken gaat dat inderdaad beter dan in andere.'

Overigens worden in een wijk als St. Marten allang niet meer alle kleine initiatieven echt geregistreerd. Zaken als kleine boomspiegeltuintjes worden weliswaar nog steeds geregistreerd door de wijkraad in hun eigen Excel-file, maar de betrokken burgers krijgen in St. Marten geen overeenkomst meer voorgeschoteld. Stadsdeelmanager Van Santen ziet dat als verspilde moeite. Tenminste, in de wijken waar het goed gaat, want in andere wijken wordt hier nog wel voor gekozen.

Doener

De grote uitdaging bij burgerparticipatie is dat de

verschillende betrokkenen eigenlijk op verschillende planeten wonen. De ambtenaren hoog en droog verscholen in het stadhuis, veilig achter stapels papier, vol goede bedoelingen en procedures. En de burger die vooral lekker aan de slag wil en niet geïnteresseerd is in het bureaucratische proces dat in onze regeltesmaatschappij onvermijdelijk verbonden is aan wijkbeheer. Het pleit voor de gemeente Arnhem dat zij die patstelling durven open te breken door de betrokken ambtenaren duidelijk in de wijk te plaatsen. Maar ook dan gaat het nog steeds niet altijd goed. Dat blijkt wel als buurtbewoner Barbara Peters vertelt over een soort buurtenquête over verkeersdruk in de wijk, die op de wijkwebsite stond. Meer dan 130 bewoners gaven op deze site hun mening over

dit probleem. Het antwoord van de gemeente: 'Kunnen jullie dat verwerken in een brief en die in een enveloppe opsturen naar het stadhuis?' Barbara Peters: 'Dat doen mensen natuurlijk niet. Zij hebben hun mening gegeven en doen dat niet nog een keer.' Vivienne van Santen knikt en legt uit hoe zo iets komt: 'In onze procedures kunnen wij er alleen een bezwaarschrift van maken als dat op de juiste manier is aangeleverd.'

Natuurlijk is dat niet het enige dat misgaat. Aannemer René Palland van Van der Weerd Grafhorst bv vertelt dat het voor zijn mannen wel eens lastig is om bijvoorbeeld te ontdekken of een boomspiegel wel echt wordt onderhouden door een burger. Het is een uitzondering, maar het komt

Moes annex speeltuin bij wijkcentrum Hommel.

Niet ieder stadslandbouwproject lukt even goed.

Ontdek de tien verschillen.

Buurtbewoner Barbara Peters legt uit.

voor dat de schop wordt gehaald door een border waar een bewoner heel andere plannen mee had. Om dit soort praktijken te voorkomen, wordt met een sjabloon een boompje op de straat bij de boomspiegel gespoten. Verder heeft de wijkraad een budget gekregen waarvan hekjes rondom kleine perken worden geplaatst. Het wijkplatform krijgt een wijkbudget van de gemeente en

bedenkt zelf waar men dat geld aan wil uitgeven, waarbij het wijkplatform vrij is om dat geld naar eigen inzicht te besteden.

Een ander voorbeeld van hoe het soms fout kan gaan: een buurtbewoner vond het een leuk idee om in de wijkboerderij een soort golf in een haag te knippen. Prompt werd die golf bij een volgende

onderhoudsbeurt weer strak geschoren. Echte problemen lijkt dit soort akkefietjes niet op te leveren. Buurtbewoner Barbara Peters: 'Wij vonden dat eigenlijk wel grappig.'

Rol van de aannemer

Ik vraag aan René Palland van de aannemer of er bijzondere kwaliteiten nodig zijn om een dergelijke wijk bij te houden. Palland reageert opvallend nuchter: 'De social return-paragraaf levert ons meer hoofdbreken op dan dit. Het duurt natuurlijk even voordat onze mensen aan de wijk gewend zijn, maar echte problemen heeft dat niet opgeleverd. Dat komt doordat de uitvoeringsorganisatie van de aannemer heel plat is georganiseerd, vult Van Santen van de gemeente aan, waardoor de wensen van bewoners goed worden doorgegeven aan de buitenmedewerkers van de aannemer. Echt actief sturen op burgerparticipatie lijkt de aannemer dan ook niet te doen. 'Wat doe je nu om te zorgen dat de burgers jou meer werk uit handen nemen?' is mijn logische vraag. Palland, nuchter: 'Daar had ik nog niet over nagedacht. Daar valt in de toekomst wellicht nog winst te behalen.'

Wat voor de beleidsambtenaar van de gemeente geldt, geldt natuurlijk ook voor de aannemer. Als aannemer moet je ruimte geven. Maar tegelijkertijd wordt er van je verwacht dat je zelf het heft in handen neemt op het moment dat de burgers het niet of onvoldoende oppakken.

Eigen ontwerp

We zijn op onze wandeling op het Graaf Ottoplein aangekomen, in zekere zin het pièce de résistance van de wijk. Tenminste, als het gaat om inbreng van de burger. Het heeft vele jaren geduurd en Barbara Peters zucht nog steeds als zij denkt aan het lange proces van vergaderen, maar uiteindelijk is dit hele plein ongevormd naar de wensen van de burgers en dat door de burgers zelf.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-5505